

fig saaledes i sin Almindelighed, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Notwitt) udtalte, at der her ved 2den Behandling blev vist stærke Angreb paa Folkehøiskolerne, og i alt Fald gjorde han Folkehøiskolerne en meget ringe Tjeneste, forsaavidt han vilde forsvare dem ved at vise, hvad de præsterede, thi han kom derved kun til at paavise, at der fra Høiskolerne var udgaaet ikke saa, som havde bidraget Betydeligt til Shttteforeningers Dannelselse. Men lad Folkehøiskolerne være saa gode eller mindre gode, som de ville, — jeg skal ikke rose dem, ligesaa lidt som jeg skal laste dem —, saa siger jeg dog, at det er en aldeles forkeert Vej, vi her slaae ind paa, forsaavidt det er vor Hensigt at fremme Almueoplysningen her i Landet. Vi blive ved det ene Aar efter det andet at bevilge større og større Summer til den Slags Folkeoplysning, uden at man — det tør jeg paastaae — derved væsentlig bidrager til at fremme Folkeoplysningen i det Hele, idet det nemlig i Reglen ikke er den mindre Formuende, der kan gjøre Brug af den Slags Oplysning. Denne kan ikke frekventere Anstalten, fordi han ikke har Midler dertil; selv om han faaer en Friplads, hvilket allerede ikke Mange kunne, ufordres der dog nogle Midler, som det fattige Barn ikke har. Men selv om det var anderledes, vil jeg sige, at de saakaldte Folkehøiskoler — thi jeg troer, at det er et urigtigt Navn, man giver dem ved at kalde dem Høiskoler — dog mangle det naturlige Fundament, hvorpaa de skulle staae, forsaavidt disse Stoler virkelig skulle svare til deres Navn. Der er for stort et Spring mellem dem og Almuehøiskolerne; derfor maae vi, for at Folkehøiskolerne virkelig kunne trives, søge at udfylde dette store Spring. Der er Maalet, og derpaa er det, vi skulle henvende Opmærksomheden, om vi ikke muligt have Naad til at anvende nogle Midler til Oprettelsen af Skoler mellem de nævrende Almuehøiskoler og de saakaldte Folkehøiskoler. Men det, som vi maae komme til, og som jeg haaber, at vi ville komme til, nemlig at undersøge Almuehøiskolevesenet, saaledes som det er nu, og komme til Forandring i denne Henseende, det ville de Herrer gjøre, om

ikke umuligt, saa dog væsentlig besværligt ved det ene Aar efter det andet at faae bevilget større og større Summer til den frivillige Almueoplysning, om jeg tør kalde det saa. Hvad er det nu, som her foreslaaes at skulle udgaae af den Bevilling, der blev vedtagen ved 2den Behandling? Det er ikke Hensigten, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds meente, at fratage Folkehøiskolerne Noget af, hvad der nu er bevilget til dem; thi disse 6,600 Rd. ere ikke bevilgede til nogen Folkehøiskole; de ere bevilgede til enkelte Individuer, der komme ind paa disse Høiskoler, til Børnene selv, og ikke til Høiskolerne. Foruden at det ved 2den Behandling stod mig klart, at kun en meget ringe Minoritet kunde faae godt af dette Beløb, var det mig ogsaa ubegribeligt, hvorledes de, der skulde fordele Beløbet, hvad enten det nu blev Skoleraadet eller Skoledirectionen, der fik med denne Sag at bestille, skulde kunne fordele det, da de ikke kunde have noget Kjendskab til de mere begavede Børn i Amtet. Paa hvilken Maade Beløbet skulde uddeles, har for mig staaet som en Gaade, det maa jeg tilstaae. Og for at enkelte uformuende Børn skulde kunne komme ind paa Høiskolen, maae de have Midler; thi der staaer udtrykkeligt her: „Til begavede og fattige Elever ved Folkehøiskolerne“, altsaa ikke til dem, der agte at gaae dertil. De kunne ikke iforveien ansøge om at faae Midlerne, de skulle først være paa Høiskolen. (Stemmer: Nei, det er ikke Mening!) Saa forstaaer jeg sandelig ikke at læse, der staaer jo: ved Folkehøiskolerne. De skulle ikke understøttes, før de komme der, de skulle kun fra Høiskolerne kunne søge Understøttelse efter den Forstaaelse, jeg i dette Punkt kan faae af Finantsloven, men jeg siger, at dette ikke er rigtigt. Man frister maastee derved unge, uformuende Menneker til at gaae til Høiskolerne i den Tanke, at de skulle komme til at nyde Godt af disse Understøttelser, og saa vide vi dog Alle, at de ere utilstrækkelige; at Beløbet er saa lidet, at meget saa kunne nyde Godt af det; Følgen bliver altsaa, at de Fleste komme til at vende tilbage igjen. Jeg vil tilraade, at vi blive staaende ved, hvad nu engang er bevilget til de saakaldte Folke-